

**AXBOROTLASHGAN JAMIYATDA SHAXS IJTIMOIYLASHUV
JARAYONLARI**

Ismatov Abror Muydinjonovich

Namangan davlat universiteti

Falsafa fanlari boyicha falsafa doktori (PhD)

abrorismatov1987@gmail.com

ORCID raqam:0009-0005-1050-4370

Annotatsiya: Mazkur maqolada axborotlashgan jamiyat sharoitida shaxs ijtimoiylashuvining o'ziga xos xususiyatlari, internet va raqamli texnologiyalarning inson hayotiga ta'siri hamda zamonaviy kommunikatsiya vositalarining ijtimoiy munosabatlar shakllanishidagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, axborot oqimining shaxs dunyoqarashi, qadriyatlari va ijtimoiy faolligiga ko'rsatadigan ijobiy hamda salbiy ta'sirlari yoritiladi.

Kalit so'zlar: axborotlashgan jamiyat, ijtimoiylashuv, shaxs, raqamli texnologiyalar, internet.

Kirish

XXI asr axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi bilan tavsiflanadi. Globallashuv va raqamlashtirish jarayonlari natijasida jamiyatning barcha sohalarida axborot muhim resursga aylandi. Axborotlashgan jamiyatda shaxsning ijtimoiylashuvi an'anaviy omillar bilan bir qatorda internet, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar ta'sirida amalga oshmoqda. Bu holat ijtimoiylashuvning mazmuni, shakli va mexanizmlarida sezilarli o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda.

Asosiy qism

Shaxs ijtimoiylashuvi tushunchasi

Ijtimoiylashuv — bu insonning jamiyat tomonidan yaratilgan ijtimoiy tajriba, qadriyatlar, me'yorlar va xulq-atvor qoidalarini o'zlashtirish jarayonidir. Ushbu jarayon orqali shaxs jamiyatning faol a'zosiga aylanadi. An'anaviy ravishda oila, ta'lim muassasalari, tengdoshlar guruhi va ommaviy axborot vositalari ijtimoiylashuvning asosiy institutlari hisoblangan.

Axborotlashgan jamiyatning xususiyatlari

Axborotlashgan jamiyatda bilim va axborot iqtisodiy hamda ijtimoiy taraqqiyotning asosiy omiliga aylanadi. Zamonaviy inson kundalik hayotida internet, mobil aloqa va raqamli platformalardan keng foydalanadi. Natijada shaxsning ijtimoiy muhit bilan o'zaro aloqalari virtual makon orqali ham shakllanmoqda.

Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar insonlarga tezkor axborot almashish, yangi bilimlarni egallash va muloqot doirasini kengaytirish imkonini bermoqda. Shu bilan birga, virtual muloqot real ijtimoiy munosabatlarning ayrim jihatlariga ta'sir ko'rsatmoqda.

Axborotlashgan jamiyatda ijtimoiylashuvning ijobiy jihatlarini

Axborotlashgan jamiyat shaxsning rivojlanishi uchun keng imkoniyatlar yaratadi:

- 1) bilim va axborotga erkin kirish imkoniyati;
- 2) masofaviy ta'lim va o'z-o'zini rivojlantirish imkoniyatlarining kengayishi;
- 3) turli madaniyat va xalqlar bilan muloqot qilish imkoniyati;
- 4) fuqarolik faolligi va jamoatchilik nazoratining kuchayishi;
- 5) kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun yangi platformalarning paydo bo'lishi.

Ushbu omillar shaxsning intellektual va ijtimoiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Axborotlashgan jamiyatda ijtimoiylashuvning salbiy jihatlarini

Biroq axborotlashgan jamiyat ayrim muammolarni ham keltirib chiqaradi:

- a) axborotning haddan tashqari ko'pligi;
- b) yolg'on va manipulyativ ma'lumotlarning tarqalishi;
- c) internetga qaramlikning kuchayishi;
- d) shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligiga tahdidlar;
- e) real muloqotning qisqarishi va ijtimoiy yakkalanish xavfi.

Shuning uchun shaxsda axborot madaniyatini shakllantirish, tanqidiy fikrlash va media savodxonlikni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Axborotlashgan jamiyat sharoitida shaxs ijtimoiylashuvi yangi mazmun va shakllarga ega bo'lmoqda. Raqamli texnologiyalar insonning bilim olish, muloqot qilish va ijtimoiy faollik ko'rsatish imkoniyatlarini kengaytirsa-da, ular bilan bog'liq xavf va muammolar ham mavjud. Shu sababli zamonaviy jamiyatda media savodxonlik, axborot madaniyati va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish shaxsning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvining muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Toffler A. Uchinchi to'lqin. – Toshkent: Sharq, 2000.
2. Castells M. The Rise of the Network Society. – Oxford: Blackwell Publishers, 2010.

4. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society. – New York: Basic Books, 1999.
5. O‘zbekiston Respublikasining “Axborotlashtirish to‘g‘risida”gi Qonuni.
6. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.